

**TURUN
YLIOPISTO**

Luokanopettajien näkemyksiä motivaation tukemisesta vuorovaikutuksellisin keinoin

Kasvatustieteen
kandidaatintutkielma

Laatijat:
Salla Heikkilä
Vanessa Heilimö

11.11.2025
Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kandidaatintutkielma

Tekijät: Salla Heikkilä ja Vanessa Heilimö

Otsikko: Luokanopettajien näkemyksiä motivaation tukemisesta vuorovaikutuksellisin keinoin

Ohjaaja: Yliopistotutkija Teija Koskela

Sivumäärä: 32 sivua

Päivämäärä: 11.11.2025

Tämä tutkielma keskittyy kysymykseen, miten luokanopettajat hyödyntävät sosiaalista vuorovaikutustaan tukeakseen oppilaiden motivaatiota. Tutkielman tarkoituksena on tarkastella erityisesti, millainen vaikutus opettajan vuorovaikutuksella on oppilaiden motivaatioon sekä mitkä vuorovaikutukselliset tekijät opettajat kokevat tehokkaimmiksi oppilaiden oppimismotivaation tukemiseksi. Tutkielman tavoitteena on tarjota keinoja, joilla luokanopettajat voivat tukea oppilaiden motivaatiota ja oppimista.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla seitsemää (7) luokanopettajaa eri peruskouluista. Haastateltavat luokanopettajat toimivat eri vuosiluokilla. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina haastatteluina. Aineisto analysoitiin teema-analyysillä, mikä mahdollisti aineiston monipuolisen kuvauksen.

Tulosten perusteella luokanopettajat opettajan vuorovaikutuksen olevan merkittävä tekijä oppilaiden motivaation tukemisessa. Luokanopettajien näkemysten perusteella motivaatiota tukeviksi vuorovaikutuskeinoiksi nousivat luokkahuoneen ilmapiirin tukeminen, yhteisten keskusteluiden merkitys ja positiivisen palautteen antaminen.

Tutkimuksen mukaan sosiaalisella ympäristöllä ja opettajan vuorovaikutuksella on yhteyksiä oppilaiden motivaatioon. Tämä tutkimus osoittaa, että opettajan roolilla ja vuorovaikutuksella on merkittävä tehtävä oppilaiden motivoinnissa.

Avainsanat: motivaatio, oppimismotivaatio, opettajan vuorovaikutus, luokkahuoneen ilmapiiri

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Motivaatio ja oppiminen	6
2.1	Sisäinen ja ulkoinen motivaatio	7
2.2	Oppimismotivaation muodostuminen	8
3	Vuorovaikutuksen rooli oppilaan motivaation tukemisessa	9
3.1	Sosiaalisen ympäristön merkitys	10
3.2	Opettajan keinoja motivaation tukemiseen	11
4	Tutkimuskysymykset	13
5	Menetelmät	14
5.1	Aineiston keruu	14
5.2	Aineiston analyysi	15
5.3	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	16
6	Tulokset	18
6.1	Opettajan vuorovaikutuksen merkitys	18
6.2	Opettajan keinot motivoida oppilaita	20
6.2.1	Luokkahuoneen ilmapiiri ja sosiaalinen ympäristö	20
6.2.2	Palautteen antaminen	21
6.3	Oman opettajuuden ja vuorovaikutuksen kehittäminen	22
7	Pohdinta	23
7.1	Päätulokset	23
7.2	Tutkimuksen luotettavuus	24
7.3	Johtopäätökset ja merkitys	25
7.4	Jatkotutkimusideat	26
	Lähdeluettelo	27
	Liitteet	31
	Liite 1. Haastattelurunko	31

1 Johdanto

”Vuorovaikutus on opettajan perustehtävän ytimessä” ottavat kantaa Turun yliopiston erikoistutkija Anne-Elina Salo ja yliopistotutkija Anu Kajamies Turun Sanomien julkaisussaan (Salo & Kajamies, 2023). Heidän puheenvuorossaan korostuu, miten turvallinen olo ja joukkoon kuulumisen tunne vahvistavat oppimiseen kiinnittymistä. Lisäksi otetaan kantaa opettajan lämpimän vuorovaikutuksen ja aidon kuuntelemisen merkityksestä oppilaan turvallisen ja kannustavan oppimisympäristön luomisessa. Oppimisympäristön myönteisen ja kannustavan ilmapiiri nähdään edistävän positiivisen opiskelumotivaation muodostumista, mikä näkyy oppilaiden itseluottamuksena ja hyvänä suoriutumisenä (Jyrhämä ym., 2016).

Opettajan vuorovaikutuksella nähdään olevan merkittävä rooli sekä luokan ilmapiirille että oppilaiden motivaation rakentumiselle ja kehittymiselle (Laitinen, 2021). Koska motivaation nähdään kehittyvän vahvasti sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa, on opettajan rooli motivaation tukemisessa merkittävä (Lerikkanen & Pakarinen, 2018). Opettaja on avainasemassa koulun arkisissa kohtaamisissa oppilaiden oppimisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi (Salo & Kajamies, 2023). Lisäksi opettajan tavalla ohjata oppilaita on vaikutusta siihen, miten oppilas voi luokassa oppia. Näin ollen on tärkeää kiinnittää huomiota päivittäisiin vuorovaikutuksellisiin kohtaamisiin oppilaiden kanssa. (Bruun, 2024.)

Tulevaisuudessa oppilaat tarvitsevat yhä enenevässä määrin oppimismotivaation taitoja ja yhteistyötä selvitäkseen nyky maailman vastoinkäymisistä. Näin ollen sosiaaliset taidot ja vuorovaikutustaidot nähdään entistä tärkeämpinä. Kun koulussa koetaan merkityksellisyyttä ja työskennellään yhdessä, oppilas jaksaa työskennellä kohti tavoitteita ja kokee oppimisen iloa. (Salmela-Aro, 2018.)

Tämän tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa luokanopettajien näkemyksiä vuorovaikutuksen merkityksestä oppilaiden motivaation tukemisessa. Tarkoituksena on selvittää, miten opettaja voi hyödyntää vuorovaikutustaan oppilaiden motivoinnissa. Lisäksi pyritään löytämään konkreettisia keinoja, joiden avulla opettaja voi edistää oppilaiden oppimismotivaatiota. Tutkimuksen toteutumistavaksi valikoitui laadullinen tutkimus, jossa aineisto kerättiin luokanopettajia haastatteleamalla.

2 Motivaatio ja oppiminen

Yhtenä tutkituimmista motivaatiota selittävästä teorioista voidaan pitää itsemääräämisteoriaa (Ryan & Deci, 2000). Sen mukaan ihmisellä on luontainen taipumus asettaa itselleen tavoitteita ja pyrkiä suoriutumaan ympärillä olevista haasteista. Taipumus näkyy erityisesti pienten lasten toiminnassa. Luontaisen motivaation avulla lapsi kohtaa haasteita, ratkaisee ongelmia ja oppii. Itsemääräämisteorian mukaan yksilön kehitys tapahtuu vuorovaikutuksessa sosiaalisen ympäristön kanssa, jolloin sosiaalinen ympäristö voi toimia ehkäisevänä tai tukevana tekijänä. Sosiaalista ympäristöä pidetään siis merkittävänä siinä, miten yksilö lopulta motivoituu. (Vasalampi, 2017.)

Motivaatiossa on kyse käyttäytymisestä tai toiminnasta ja sitä ohjaavista ja virittävästä tekijöistä. Motivoitulla toiminnalla on aina jokin päämäärä, joka saa toimijan virittymään tiettyyn tilaan. Motivaatio on toimintaa, jossa kiinnostus jotakin asiaa kohtaan motivoi tekemiseen. (Laitinen, 2021.) Kiinnostus opittavaa asiaa kohtaan lisää opiskelun parissa viihtymistä sekä auttaa oppimaan asian paremmin (Salmela-Aro, 2018). Motivaatio auttaa myös määrittämään suhtautumisemme opittavaan asiaan ja toimii ohjaavana tekijänä siinä, miten koemme oppimistilanteen. Lisäksi motivoitunut toimintaan liittyy pyrkimys tavoitteisiin, jotka vievät kohti tulevaisuutta. (Lonka, 2014.)

Motivaatio on määritelty oppimisen perustaksi, sillä motivoitunut ja hyvinvoiva lapsi oppii ja kehittyy (Laitinen, 2021). Motivaation avulla oppija pystyy ohjaamaan suuntautumistaan oppisisältöön sekä aktivoimaan myös muita oppimisen taitoja. Oppimisen ollessa yhä enemmän yhdessä tapahtuvaa toimintaa ja yhteisöllistä työskentelyä, myös oppimisen motivaatio muodostuu oppijan yksilöllisten tulkintojen lisäksi sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden oppijoiden kanssa. Onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi tarvitaan yhteistyötä muiden kanssa. Taitava oppija pystyy itse rakentamaan ja säätelemään motivaatiotaan yhteisöllisissä oppimisen tilanteissa. (Järvenoja ym., 2018.)

Tutkimusten mukaan keskeiseksi tekijäksi oppimisen ja motivaation tarkastelussa nousee yhteissäätely eli vastavuoroiset siteet niin oppilaiden ja opettajien kuin koko yhteisön kanssa (Salmela-Aro, 2009). Parhaimmillaan ryhmän jäsenet voivat yhteistyön avulla tukea toisiaan haastavissakin tilanteissa sekä suunnata ja säädellä motivaatiota ja toimintaa yhteisiä tavoitteita kohti (Järvenoja ym., 2018). Parhaimmillaan kouluun sitoutunut kaveripiiri edistää

oppimismotivaatiota ja parantaa oppimistuloksia sekä mahdollistaa yhteenkuuluvuuden tunteen kokemuksen ja emotionaalisen tuen (Kiuru, 2018).

2.1 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio

Sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa ihminen tekee asioita, jotka ovat itsessään palkitsevia sekä vie mennessään. Sisäisesti motivoitunut yksilö ei tarvitse toimiakseen erillisiä palkkioita tai rangaistuksia. (Lonka, 2014.) Sen sijaan hän pitää asiaa kiinnostavana, mielihyvää tuottavana ja omien arvojensa mukaisena. Esimerkiksi ympäristöään omasta kiinnostuksestaan tutkiva lapsi, on sisäisesti motivoitunut. Oppimisen kannalta sisäistä motivaatiota pidetään erityisen hyödyllisenä, sillä lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet sisäisen motivaation lisäävän myönteisiä tunteita oppimista kohtaan. Lisäksi sisäinen motivaatio johtaa luovuuteen, sinnikkyYTEEN ja syvempään käsitteiden ymmärtämiseen. (Vasalampi, 2017.)

Ulkoisesta motivaatiosta puhutaan silloin, kun tavoitteeseen pyritään esimerkiksi tilanteen tai muiden ihmisten vaatimusten vuoksi tai jonkin ulkoisen palkkion takia. Kaikki tavoitteet tai toiminnot eivät ole henkilökohtaisesti yhtä tärkeitä tai merkityksellisiä, vaikka ne saattavat olla ihmisen itsensä valitsemia. Tavoitteen valitseminen saattaa tapahtua ulkoisen tai sosiaalisen paineen vaikutuksesta ottamatta huomioon omia arvoja ja sisäisiä kiinnostuksen kohteita. Näin saattaa tapahtua esimerkiksi oppilaan opiskellessa ainoastaan saavuttaakseen hyviä arvosanoja tai miellyttääkseen lähipiiriään. (Vasalampi, 2017.) Omien tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta pelkkä ulkoinen motivaatio on ongelmallista, sillä sen on todettu johtavan vastoinkäymisten kohdalla herkästi tavoitteista luopumiseen (Ryan & Deci, 2000).

Sisäisen motivaation muodostuminen vaatii sopivan haastavia tehtäviä, riittävää pystyvyyden tunnetta, uteliaisuuden heräämistä ja mielekästä asiayhteyttä. Ongelmalähtöistä oppimista voidaan pitää hyvin motivoivana oppimisen muotona, sillä se toteuttaa nämä kaikki tekijät. (Lonka, 2014.) Lisäksi olemassa on perustarpeita, jotka motivoivat lähes kaikkia ihmisiä. Itsemääräämisteorian (Ryan & Deci, 2000) mukaan ihmisillä on luontainen tarve kokea autonomian, pätevyyden ja joukkoon kuulumisen tunnetta. Motivoituminen tapahtuu siis parhaiten, kun ihminen kokee olevansa pätevä, saavansa vaikuttaa päätöksentekoon sekä olevansa olennainen osa ryhmää.

2.2 Oppimismotivaation muodostuminen

Oppimiseen tarvitaan tahtoa. Oppilailta vaaditaan nykyisin muuttuvien tehtävien, ryhmätöiden ja monimutkaisten ongelmien vuoksi tiedollisten taitojen lisäksi myös halua ja kykyä ottaa vastuuta oppimisestaan. Tahtoa säädellä omaa oppimisen prosessia voidaan sanoa oppimisen moottoriksi. (Järvenoja ym., 2018.) Oppilaan kiinnostus ja mielekkyyden kokeminen oppimistilanteita kohtaan on keskeistä, jotta oppilas voi sitoutua oppimisen tavoitteisiin, ponnistella niitä kohti ja kiinnittyä kouluyhteisöön (Lerikkanen & Pakarinen, 2018).

Oppimismotivaatio muovautuu ajan kuluessa yksilön sisäisten ja ulkopuolisten tekijöiden vuorovaikutuksessa (Kindermann, 2016). Oppimismotivaatiossa olennaista on kyky muodostaa selkeitä ja merkityksellisiä tavoitteita sekä pystyä työskentelemään yhteistyössä muiden kanssa (Salmela-Aro, 2018). Motivaatio koulutyötä kohtaan rakentuu kehämäisesti lähtien yksittäisistä oppimistilanteista. Saadun palautteen ja oppimiskokemusten kautta se syventyy suorittamisesta kohti oppilaan käsitystä itsestään oppijana sekä kiinnostukseksi koulunkäyntiä ja uuden oppimista kohtaan. (Lerikkanen & Pakarinen, 2018.)

Oppimismotivaation nähdään olevan vahvasti yhteydessä sosiaaliseen ympäristöön sekä siihen liittyviin kokemuksiin (Kiuru, 2018). Peruskoululaisten mukaan tärkein motivaatiota koulutyötä kohtaan lisäävä tekijä on myönteinen kouluilmapiiri, jossa jokaisella on hyvä ja turvallinen olla (Lerikkanen & Pakarinen, 2018). Itsemääräämisteorian (Ryan & Deci, 2000) mukaan koulussa motivaatiota ja osallisuuden kokemusta edistävät opettajan ja oppilaiden väliset vuorovaikutussuhteet, joissa oppilailla on mahdollisuus kokea autonomiaa, pystyvyyden tunnetta ja yhteenkuuluvuutta.

Oppimismotivaation rakentumisen kannalta keskeisenä tekijänä pidetäänkin sosiaalisia suhteita, sillä ihmisillä on synnynnäinen tarve muodostaa ja ylläpitää itselleen merkityksellisiä ja myönteisiä ihmissuhteita. Oppimismotivaatio, opiskeluun liittyvät myönteiset tunteet ja opiskeluun sitoutuminen lisääntyvät, kun ihminen saa kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa. (Kiuru, 2018.) On siis tärkeää, että jokainen lapsi saa kokea kuuluvansa ryhmään ja sen suhdeverkkoon (Rausku-Puttonen, 2006).

3 Vuorovaikutuksen rooli oppilaan motivaation tukemisessa

Vuorovaikutustutkimusten mukaan ryhmän ilmapiirillä, laadukkaalla ohjauksellisella tuella ja selkeällä toiminnan organisoinnilla on yhteys hyviin oppimistuloksiin (Cadima ym., 2010). Myönteisen ilmapiirin, opetuksen selkeän rakenteen ja oppimisen tuen kattava laadukas opettaja-oppilasvuorovaikutuksella on todettu edistävän oppilaiden sitoutumista koulutyöhön sekä vahvistavan itsesäätelytaitoja ja tehtäväsuuntautunutta käyttäytymistä. (Rimm-Kaufman ym., 2009).

Opetustapahtumassa keskeistä on, miten opettajan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus järjestetään. Tavoitteena on järjestää vuorovaikutus opetusmenetelmien ja -muotojen sekä työtapojen avulla niin, että opetussuunnitelman tavoitteet saavutetaan mahdollisimman hyvin. (Jyrhämä ym., 2016.) Kasvatusyhteisöissä ilmenee vuorovaikutussuhteiden monimuotoinen maailma, jossa kasvattajilta vaaditaan kykyä ymmärtää ryhmäprosesseja ja ohjata niitä lasten kehityksen kannalta oikeaan suuntaan (Rausku-Puttonen, 2006).

Sosiaalinen vuorovaikutus on keskeinen osa motivaation rakentumisessa, sillä sen avulla pystytään tukemaan ja vahvistamaan oppijan motivaatiota sekä myös haastamaan motivoitunutta oppimista (Järvenoja ym., 2018). Luokan sosiaalisella ympäristöllä sekä opettajan tavalla ohjata oppilaita on vaikutusta siihen, miten ja mitä oppilas luokassa voi oppia (Bruun, 2024). Opettajan toiminnalla ja vuorovaikutuksella nähdään olevan keskeinen merkitys niin luokan ilmapiirille kuin oppilaiden motivaation syntymiselle, kehittymiselle ja ylläpitämiselle (Laitinen, 2021).

Opettajan ja oppilaan välisellä suhteella on tutkimusten mukaan merkittävä vaikutus oppilaan kouluun kiinnittymiseen ja siihen, miten oppilas suhtautuu kouluun ja millaisena koululaisena hän itsensä näkee (Bruun, 2024). Oppilaiden koulutyöhön kiinnittyminen sekä tehtäviin orientoituminen vahvistuvat, kun he kokevat saavansa opettajalta tarvittavaa apua ja arvostusta ja ovat tietoisia opettajan odotuksista heitä kohtaan (Pyykkö, 2024).

Toimivan vuorovaikutuksen myötä pystytään luomaan turvallinen ilmapiiri, mikä mahdollistaa oppilaiden oppimisen (Koivunen ym., 2024). Opettajan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus nähdään keskeisimpänä tekijänä oppimisprosessin laatua tarkasteltaessa (Rausku-Puttonen, 2018). Opetusryhmän vuorovaikutuksen laatu määräytyy motivaatioon suoraan tai välillisesti yhteydessä olevista tekijöistä. Näitä tekijöitä ovat muun muassa

tavoitteiden ja työskentelytapojen valinta sekä opettajan tuki ja ohjata oppilaita esimerkiksi palautteen avulla. (Lerikkanen & Pakarinen, 2018.)

Opettajien omien näkemysten mukaan he kokevat työnsä upeimpina vuorovaikutustilanteina niitä, joissa huomaa oppilaidensa oppineen tai oivaltaneen jotakin uutta. Parhaimmillaan tilanteissa kyse on vuorovaikutuksesta ja kummankin osapuolen välisestä oppimisesta, jolloin sekä oppilas että opettaja oivaltavat ja syventävät ymmärrystä. Oppilaiden näkökulmista korostuu hyvän opettajan ominaisuutena opettajan innostuneisuus alastaan ja opettamisesta, sillä innostunut opettaja pystyy innostamaan myös oppilaansa. (Cantell, 2010.)

3.1 Sosiaalisen ympäristön merkitys

Lapsen motivaation kehittymistä tukeva ympäristö tarjoaa mahdollisuuden pätevyyden, yhteenkuuluvuuden ja itsenäisyyden kokemiseen (Laitinen, 2021). Kehitystä eteenpäin vievä vuorovaikutus tapahtuu lähikehityksen vyöhykkeellä, jossa aikuinen auttaa lasta taitojen ja tietojen harjoittelussa ja omaksumisessa (Vygotsky, 1978). Jokainen oppilas elää keskellä erilaisia sosiaalisia ympäristöjä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti hänen toimintaansa. Lähellä olevaan sosiaaliseen ympäristöön kuuluva opettaja vaikuttaa suoraan yksilön motivaatioon ja suoritukseen. (Vasalampi, 2017.)

Erityisesti lapsilla on voimakas tarve tulla hyväksytyksi ja kuulua ryhmään. Tutkimusten mukaan kaverit ja vertaisryhmän hyväksyntä edistävät oppilaiden oppimismotivaatiota sekä suoriutumista koulussa. (Kiuru, 2018.) Itsemääräämisteorian mukaan ikätovereiden tuella on nähty olevan positiivisia vaikutuksia yhteenkuuluvuuden tarpeen täyttymiselle (Ryan & Deci, 2000). Ryhmäläisten ja kavereiden saadun tuen avulla lisääntyvät myös koulutehtäviin kohdistuva ponnistelu ja kiinnostus (Kiuru ym., 2014).

Psykologisia perustarpeita eli autonomian, yhteenkuuluvuuden ja pätevyyden tunnetta tukeva sosiaalinen ympäristö tukee motivaatiota, hyvinvointia, energisyyttä ja aktiivista itseohjautuvuutta. Nämä puolestaan mahdollistavat sinnikkyuden, luovuuden ja hyvän suoriutumisen. (Vasalampi, 2017.) Luokkahuoneen ilmapiirin tukiessa oppilaiden itsenäisyyttä ja pätevyyden tunnetta sekä korostavan oppimista suoritusten vertailun ja koulumenestyksen sijaan, vahvistuu oppilaiden kiinnostus koulutyötä kohtaan (Ryan & Deci, 2000).

Myönteinen ja kannustava ilmapiiri mahdollistaa opiskelumotivaation muodostumisen positiiviseksi, mikä heijastuu oppilaiden itseluottamuksena ja hyvänä suoriutumisena.

Kannustavalla ja hyväksyvällä asenteella vahvistetaan lapsen halua oppia. (Jyrhämä ym., 2016.) Oppimistilanteissa vallitseva myönteinen ilmapiiri lisää oppilaiden tehtäväsuuntaisuutta ja aktiivisuutta haastaviakin tehtäviä kohtaan. Oppilaat ovat paremmin kiinnittyneitä ryhmän oppimistilanteisiin, kun opettajan ja oppilaiden vuorovaikutuksen laatu on hyvällä tasolla. (Rausku-Puttonen, 2018.) Hyvään vuorovaikutukseen kuuluu molempien osapuolten kokemus aidosta kohtaamisesta ja kuulluksi tulemisesta sekä hyvän olon tunteesta (Rouvinen-Kemppinen, 1998).

3.2 Opettajan keinoja motivaation tukemiseen

Oppimista kuvataan yhä useammin sosiaalisena ja tilannesidonnaisena vuorovaikutustapahtumana. Tämä vaatii samalla ymmärrystä siitä, miten motivaatio rakentuu sosiokulttuurisena ilmiönä. Koulumaailmaa haastavat opetussuunnitelman uudet toimintaympäristöt, joissa korostuu sosiaalinen vuorovaikutus ja osallisuuden kokemus. Osallisuutta vahvistavilla opetuskäytänteillä, kuten oppilaiden ajatusten kuuntelulla, sensitiivisyydellä ja dialogisuudella on havaittu olevan myönteisiä vaikutuksia lasten kiinnostukseen koulutyötä kohtaan. (Lerkkanen & Pakarinen, 2018.) Oppilaantuntemus on siis motivaation kannalta tärkeää. Opettajan on hyvä ottaa selvää oppilaiden kiinnostuksen kohteista ja kuunnella oppilaiden kokemuksia. Tämän avulla opettaja voi myös laatia tehtäviä oppilaiden kannalta merkityksellisistä asioista, mikä lisää motivaatiota. (Lonka, 2014.)

Opetusvuorovaikutuksen ja oppimisympäristön tulisi olla oppilaiden motivaatiota edistäviä. Opetuksen selkeän organisoinnin avulla voidaan rakentaa turvallinen ja myönteinen ympäristö, joka edistää vuorovaikutusta ja tukee oppilaiden sosiaalista vastuuntunnetta. Kannustava toisistaan huolta pitävä oppimisyhteisö, joka mahdollistaa oppilaan saaman kokemuksen valintojen tekemisestä ja vaikutusmahdollisuuksista, tukee autonomian ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Lerkkanen & Pakarinen, 2018.) Yhteenkuuluvuuden tunne toimii merkittävänä tekijänä tarkoituksenmukaiselle ja oppilaalle itselleen mielekkäälle oppimiselle. Yhteenkuuluvuuden tunteen ajatellaan vahvistavan sellaisia sosiaalisia kykyjä ja asennetta, jotka edistävät oppilaiden oppimista. (Hännikäinen, 2006.)

Luokkayhteisön rakentamisen kannalta keskeistä on kasvattajan kyky tukea lasten osallisuutta. Yhdessä lasten kanssa ryhmän sääntöjen laatiminen on yksi tärkeimmistä keinoista edistää yhteisöön kuulumista ja vastuunottoa. Säännöistä keskusteleminen auttaa lapsia ymmärtämään sääntöjen merkityksiä. (Rausku-Puttonen, 2006.) Tavoitteiden asettamista yhteistyössä lasten kanssa pidetään myös tärkeänä, sillä yhteisten sääntöjen

sopiminen sekä tavoitteiden asettaminen näkyvät oppilaiden mielekkyyden kokemuksina. Yhteisten pelisääntöjen avulla oppilaat kokevat tullessa kuulluksi ja arvostetuiksi, mikä näkyy motivaation parantumisena. (Lonka, 2014.)

Opetusmenetelmien valinnalla nähdään olevan merkitystä oppilaan kiinnostumiseen opittavaa sisältöä kohtaan (Jyrhämä, ym., 2016). Yksilölliset oppisisällöt sekä innostavat tehtävät ja materiaalit herättävät oppilaan kiinnostuksen koulutyöhön (Lerkanen & Pakarinen, 2018). Oppilaan kiinnostus oppiainetta ja sen asiasisältöä kohtaan johtaa taas todennäköisesti tehtävien innokkaampaan ja sinnikkäämpään suorittamiseen. Onnistumisen ja kyvykkyyden tunteet saattavat olla ratkaisevia kiinnostuksen syntymiselle ja ylläpitämiselle, mikä taas edistää taitojen ja kiinnostuksen kehityspolkuja. Opettajalla onkin mahdollisuus auttaa oppilaita saavuttamaan onnistumisen kokemuksia esimerkiksi vaihtelevien ja eritasoisten tehtävätyyppien avulla. (Viljaranta & Tuominen, 2018.)

Motivaatiota ja oppimista voidaan tukea myös palautteen avulla. Palautteen tulee kuitenkin olla informatiivista eikä keskittyä ainoastaan oikeisiin vastauksiin. (Lonka, 2014.) Palautteen korostaessa oppimisprosessin merkitystä ja konkretisoidessa osaamista, oppilaan pystyvyyden tunne vahvistuu. Tehtävään paremmin kiinnittyminen lisääntyy, kun oppilas kokee tehtävän tai harjoituksen hyödylliseksi ja osaa arvostaa sitä. (Lerkanen & Pakarinen, 2018.)

Tutkimuksissa on myös havaittu, että myönteistä palautetta toiminnastaan saaneet yksilöt osoittivat enemmän sisäistä motivaatiota kuin ne, jotka eivät saaneet myönteistä palautetta. Kielteisen palautteen nähdään taas vähentävän pystyvyyden ja autonomian tunnetta, ja jatkuva kielteinen palaute saattaa johtaa yksilön motivoitumattomuuteen. (Ryan & Deci, 2000.)

4 Tutkimuskysymykset

Tässä laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita siitä, miten luokanopettajat näkevät oman vuorovaikutuksensa merkityksen oppilaiden oppimismotivaation näkökulmasta. Lisäksi tutkimuksessa pyritään selvittämään, mitkä vuorovaikutuksen keinot luokanopettajat kokevat tehokkaimmiksi oppilaiden motivoinnissa. Tutkimuksen lähestymistavaksi valikoitui kvalitatiivinen lähestymistapa, sillä sen avulla saadaan kerättyä mahdollisimman laadullista tietoa tutkimusaiheeseen liittyen. Tutkimus toteutettiin laadullisena haastattelututkimuksena.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia näkemyksiä luokanopettajilla on vuorovaikutuksen merkityksestä oppilaiden motivaation tukemiseen?
2. Mitkä vuorovaikutuskeinot luokanopettajat kokevat tehokkaimmiksi oppilaiden motivaation näkökulmasta?

5 Menetelmät

Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan kokonaisuutta erilaisista tutkimuskäytännöistä. Laadullista tutkimusta tehdessä on tärkeää keskittyä totuuden lähelle pääsemiseen. (Metsämuuronen, 2006.) Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus keskittyy saamaan tietoa ihmisten kokemuksista ja auttaa ymmärtämään, mikä on ihmisille tärkeää. Kvalitatiivinen tutkimus tähtää ymmärtämään ihmisluonnetta ja esimerkiksi haastattelut mahdollistavat suoran pääsyn ihmisten mielen sisältöihin. Tutkijan pitää laadullisessa tutkimuksessa tuoda ilmi oma empaattinen luonne ja empaattiset taidot, jotta ihmiset avaavat omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan tutkijalle. (Silverman, 2020.)

Laadulliseen tutkimukseen ja sen tekemiseen liittyy useita tärkeitä käsitteitä. Tällaisia käsitteitä ovat esimerkiksi metodologia ja metodi. Metodologialla tarkoitetaan yleistä lähestymistapaa, jolla tutkimusaihetta tutkitaan. Metodologiaa pidetään käyttökelpoisena, kun se hyödyttää käytännön tutkimusta. (Metsämuuronen, 2006.) Tätä tutkimusta tehdessä käytetään kvalitatiivista metodologiaa. Metodi puolestaan on yksittäinen tutkimustekniikka. Tutkimuksen metodeina toimivat luokanopettajien haastatteleminen ja haastattelujen analysoiminen kategorisoiden.

5.1 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineiston keruu toteutettiin haastatteleamalla luokanopettajia. Haastattelut toteutettiin lähi- ja etätapaamisina. Tutkimusaineiston hankintaan laadittiin haastattelurunko. Haastattelumuodoksi valikoitui puolistrukturoitu haastattelu, jossa haastateltaville esitettiin samat 11 kysymystä samassa järjestyksessä. Puolistrukturoidulle haastattelulle on ominaista, että jokin haastattelun näkökulma on päätetty ennalta, mutta ei kaikkia (Hirsjärvi & Hurme, 2008). Cohenin ym. (2018) mukaan kysymykset esitetään haastateltaville samassa järjestyksessä, mutta haastateltavilla on mahdollisuus vastata niihin avoimesti täysin yksilöllisellä tavalla. Myös kysymysten sanajärjestystä ja -muotoa voidaan muuttaa annettujen vastausten mukaisesti tilanteen vaatimalla tavalla. (Cohen ym., 2018.)

Haastatteluun osallistui 7 haastateltavaa. Tutkimuksessa tavoitteena oli tutkia tutkimuskohteita mahdollisimman laajasti haastattelukysymysten ja mahdollisten lisäkysymysten avulla. Haastatteluilla on aina tietty päämäärä, johon pyritään kysymyksiä esittämällä (Ruusuvoori & Tiittula, 2017). Tässä tapauksessa päämääränä oli selvittää opettajan vuorovaikutuksen merkitystä oppilaiden motivaatioon luokanopettajia haastatellen.

Haastattelukysymykset kohdistuivat oppilaiden oppimismotivaation tukemiseen opettajan vuorovaikutuksen näkökulmasta. Haastattelurungon kokoaminen aloitettiin miettimällä tarkasti tutkimuksemme teema-alueet, jonka jälkeen haastattelukysymykset pystyttiin rajata koskemaan näitä tiettyjä teemoja (Hirsjärvi & Hurme, 2008). Tarkastelun kohteina olivat opettajien kokemukset käyttämisään vuorovaikutuskeinoista, oppilaiden motivaation tukeminen ja palautteen antaminen. Tarkat haastattelukysymykset löytyvät työn lopusta liitteenä (Liite 1).

Haastateltavien rekrytoiminen käynnistettiin ottamalla yhteyttä sähköpostitse usean alakoulun rehtoreihin ja opettajiin. Sähköpostiosoitteet kerättiin koulujen verkkosivuilta. Lisäksi hyödynnettiin aiempia yhteyksiä lähettämällä yksityisviestejä luokanopettajille. Lopulta haastatteluun saatiin 7 vapaaehtoista osallistujaa. Kutsukirje on nähtävissä työn lopussa liitteenä (Liite 2). Näiden haastattelujen avulla saatiin riittävästi vastauksia tutkimuskysymyksiin. Kiinnostuneet opettajat ottivat yhteyttä sähköpostitse tai yksityisviestein, minkä jälkeen sovittiin haastatteluajankohdat ja toteuttamistapa. Haastattelut toteutettiin lähi- ja etätapaamisina maaliskuussa 2025, ja niiden kesto vaihteli noin 15 minuutista 30 minuuttiin, ollen keskimäärin 20 minuuttia.

5.2 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineistonanalyysissä käytettiin aineistolähtöistä laadullista sisältöanalyysia, joka on laajasti käytetty menetelmä kasvatustieteellisessä tutkimuksessa (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Aineistolähtöisessä laadullisessa sisällönanalyysissä aineistoa pilkotaan osiin, listataan ja ryhmitellään uudelleen niin, että ne muodostavat systemaattisen koodauskokonaisuuden (Ruusuvuori ym., 2010). Sisällönanalyysillä tehtävän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ilmiötä ja siihen linkittyviä piirteitä (Elo ym., 2022). Tässä tutkimuksessa analyysin tavoitteena oli ymmärtää opettajien näkemyksiä heidän vuorovaikutuksensa merkityksestä oppilaiden motivaatioon. Lisäksi pyrittiin selvittämään, mitkä konkreettiset vuorovaikutuskeinot opettajat kokivat tehokkaimmiksi oppilaiden motivaation tukemisen kannalta.

Aineiston analysointi aloitettiin perehtymällä haastatteluista saatuihin vastauksiin huolellisesti. Haastatteluaineisto litteroitiin sanatakkasti, millä varmistettiin alkuperäisten vastausten merkitysten säilyminen (Alasuutari, 2011). Tarkalla ja kattavalla litteroinnilla muodostettiin analyysin perusta, mikä edisti tutkimuksen luotettavuutta. Litteroidun aineiston analyysi aloitettiin perusteellisella lukemisella, jonka tarkoituksena oli saada kokonaiskuva

tutkimusaineistosta. Tämän jälkeen aineistosta eriteltiin tutkimuskysymysten kannalta olennaiset kohdat värikoodaamalla. Samalla tapahtui aineiston pelkistämistä, eli olennaiset tiedot erotettiin epäolennaisista (Elo & Kyngäs, 2008).

Seuraavaksi aineisto koodattiin ja järjestettiin analysoitavaan muotoon, mikä mahdollistaa merkityksellisten ilmiöiden tarkastelun ja vertailun. Tämän jälkeen seurasi kategorisointivaihe, jossa tutkimustulokset teemoitettiin aihepiireittäin siirtyen isoimmista aiheista pienempiin teemoihin. Aineiston analyysi tähtää löytämään aineistoista yhteisiä käsitteitä ja lainalaisuuksia, jotka kuvaavat kyseistä aineistoa (Metsämuuronen, 2006).

Aineiston analyysissä noudatettiin laadullisen sisällönanalyysin periaatteita. Koodauksen ja kategorisoinnin prosessin etenemisessä varmistettiin analyysin systemaattisuus ja luotettavuus (Elo & Kyngäs, 2008). Läpi analyysiprosessin pyrittiin reflektiivisuuteen, jolloin mahdollisten lähtöoletusten vaikutuksia tulkintoihin tarkasteltiin kriittisesti. Reflektiivisyys on keskeisessä osassa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta, sillä sen avulla voidaan tunnistaa ja vähentää tulkinnallisia vinoumia (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan, että tutkija on vakuuttanut lukijan uskottavin perustein käyttämistään menetelmistä ja lähestymistavoista tutkimuksen toteuttamisen näkökulmasta (Puusa, 2020). Tutkimuksessa haastattelumenetelmä ja analyysiprosessi dokumentoitiin huolellisesti, mikä mahdollistaa toistettavuuden ja aineiston tarkastelun kriittisesti. Puolistrukturoidun haastattelun avulla kaikille osallistujille esitettiin samat ydinkysymykset, mikä lisäsi aineiston vertailtavuutta ja yhtenäisyyttä. Litterointi toteutettiin sanatarkasti, jolloin alkuperäisten vastausten merkitykset säilyivät analyysin aikana (Alasuutari, 2011). Tutkimuksen luotettavuus varmistettiin lähettämällä haastattelukutsu sähköpostitse tai yksityisviestillä hyvissä ajoin. Lisäksi tutkimuksen aihe ja tutkimuskysymykset jaettiin haastateltaville etukäteen nähtäväksi.

Luotettavuutta lisäsi tarkasti suunniteltu ja testattu haastattelurunko. Etukäteen tarkasti suunniteltu ja mietitty haastattelurunko jäsensi haastattelun sekä auttoi varmistamaan, että haastattelu keskittyy tutkimusongelman näkökulmasta merkityksellisiin aiheisiin (Puusa, 2020). Lisäksi tutkimuksen luotettavuus varmistettiin testaamalla haastattelurunko kertaalleen koehaastattelun avulla. Koehaastattelun avulla pystyttiin varmistamaan, että kysymykset ovat

tutkimusaiheen kannalta relevantteja ja mahdolliset muutokset oli vielä mahdollista tehdä. (Leinonen ym., 2017; Hirsjärvi & Hurme, 2008.)

Haastattelutilanteesta pyrittiin luomaan yhdenmukainen jokaisen haastatteluun osallistuneen kesken. Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina, joihin osallistuivat vain haastattelija ja haastateltava. Haastattelut tapahtuivat yksityisessä tilassa, jossa minimoitiin mahdolliset häiriötekijät. Haastattelutilanne aloitettiin ja lopetettiin arkisilla keskusteluilla sekä yhdessä sovittiin, milloin itse haastattelutilanne alkaa. Haastattelija ohjasi keskustelua tiedonkeruun kannalta olennaisiin asioihin. Haastatteluun osallistuminen ja kysymyksiin vastaaminen oli täysin vapaaehtoista, ja haastattelun sai keskeyttää milloin tahansa.

Tutkimuksen eettisyys varmistettiin läpi tutkimuksen. Tutkimuksen eettisyys vaatii tutkijalta eettisten tutkimusperiaatteiden noudattamista koko tutkimuksen tekemisen ajan (Puusa, 2020). Osallistujille toimitettiin ennen haastatteluja tietosuojaselosteet, joista ilmeni, missä ja miten heiltä kerättyjä vastauksia hyödynnetään. Haastateltavilta pyydettiin myös kirjallinen suostumus ennen haastatteluiden toteuttamista, ja samalla varmistettiin tutkimukseen osallistumisen eettiset periaatteet. Osallistujille taattiin mahdollisuus keskeyttää haastatteluun osallistuminen milloin tahansa perusteluja vaatimatta.

Haastattelu äänitettiin tutkimukselle sopivalla tavalla, ja äänitteet litteroitiin tietoturvaliselle tiedostolle. Litteroinnin avulla pyritään ymmärtämään, kuinka tutkimukseen osallistuvat muodostavat puheensa (Metsämuuronen, 2006). Kysymykset esitettiin jokaiselle samassa järjestyksessä, ja haastateltavat vastasivat omin sanoin esitettyihin kysymyksiin. Tutkija pysyi objektiivisena koko tutkimuksen ajan, eikä vaikuttanut tutkittavan vastauksiin. Tutkimuksessa varmistettiin, ettei yksittäisiä vastaajia pysty tunnistamaan. Haastatteluaineisto säilytettiin tietosuojaa noudattaen salasanasuojatussa pilvipalvelussa. Äänitteet ja litteroinnit tuhottiin tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

6 Tulokset

Tutkimuksessa kartoitettiin luokanopettajien ajatuksia opettajan vuorovaikutuksen merkityksestä ja selvitettiin tehokkaimpia vuorovaikutuksellisia keinoja oppimismotivaation tukemiseksi. Luokanopettajien näkemysten perusteella tulososio on jaettu kolmeen erilliseen osioon. Ensimmäiseksi kuvataan haastateltavien ajatuksia ja näkemyksiä opettajan vuorovaikutuksen merkityksestä oppilaiden motivaatioon. Toisessa tulososiossa keskitytään luokanopettajien kokemuksiin, mitkä vuorovaikutuskeinot he kokevat tehokkaimmiksi oppilaiden oppimismotivaation tukemiseksi. Viimeisessä tulososiossa esitellään luokanopettajien näkemyksiä, miten opettaja voi kehittää omaa vuorovaikutustaan oppilaiden motivoimiseksi. Seuraavaksi tuloksia käsitellään tarkemmin luotujen teemojen avulla.

6.1 Opettajan vuorovaikutuksen merkitys

Luokanopettajien näkemysten mukaan opettajan vuorovaikutus on merkittävä tekijä oppilaan motivaation kannalta. Haastateltavat korostivat opettajan roolia ja asemaa motivaation tukijana tarjoten oppilaille tunne, että kouluun on mukava tulla oppimaan.

”Opettajan sillä vuorovaikutuksella on ihan käsittämättömän suuri merkitys. Väitän, että jos oppilaalla on luonnollinen ja mukava fiilis tulla kouluun ja siellä on kivaa ja hän haluaa oppia, niin se kyllä lisää kans motivaatiota.”

Vastauksissa nousi esille motivaation tukemisen kannalta tärkeitä vuorovaikutustaitoja ja opettajan luonteenomaisia piirteitä, kuten lämpö, ystävällisyys ja kuuntelemisen taito. Näiden ominaisuuksien ja taitojen avulla opettaja voi tukea oppilaiden autonomian, yhteenkuuluvuuden ja pätevyuden tunnetta, mikä edistää myös motivaation muodostumista.

Haastateltavien mukaan opettajan positiivisella vuorovaikutuksella nähdään olevan merkittävä vaikutus oppilaiden motivaatioon koulutyötä kohtaan. Vastauksissa korostui ajatus siitä, miten kehumisella, kannustamisella ja oppilaan vahvuuksien huomioimisella voidaan motivoida oppilaita. Opettajien mukaan opettajan oma esimerkki, innostus ja kannustaminen motivoi ja kannustaa myös oppilaita. Kannustaminen ja innostaminen niin opetusta kuin omaa työtä kohtaan edistää oppilasryhmän motivaatiota koulutyöhön ja tehtäviin orientoitumiseen.

”Jos on itse innostunut aiheesta, tykkää siitä ja motivoitunut, niin on helpompi saada oppilaatkin innostumaan.”

Luokanopettajat pitivät merkityksellisinä vuorovaikutuksellisia hetkinä tilanteita, joissa opettajan rauhallisella ja hyväksyvällä vuorovaikutuksella voidaan edistää oppilaan hyvinvointia koulussa. Kahdenkeskisen keskustelun avulla voidaan saavuttaa hyvä vuorovaikutustilanne ja yhteys opettajan ja oppilaan välillä. Tämä vaatii opettajalta rauhallisuutta, empatiakykyä ja jaksamista kuunnella ja olla kiinnostunut oppilaan asioista. Aito kiinnostus ja kuuntelemisen taito mahdollistavat tilanteen luomisen rauhalliseksi ja turvalliseksi.

”Jos lapsella ei ole hyvä olla siinä ryhmässä tai oman aikuisen kanssa, niin ei se pysty oppimaan.”

Positiivisen vuorovaikutuksen nähtiin edistävän koko luokkayhteisön ilmapiiriä, mikä heijastuu jaksamiseen ja haluun tehdä kouluun liittyviä tehtäviä. Useissa vastauksissa korostui opettajan rooli sekä luokkahuoneen ilmapiirin merkitys ja vaikutus oppilaiden motivaatioon. Haastateltavat näkivät sosiaalisen ympäristön ja opettajan olevan yksi tärkeimmistä tekijöistä siinä, miten oppilaat viihtyvät koulussa. Heidän mukaansa turvallinen ilmapiiri, jossa saa ilmaista itseään avoimesti, vaikuttaa omiin asioihin ja tuntee yhteenkuuluvuutta lisäävät oppilaan motivaatiota ja heijastuvat positiivisesti kiinnostukseen koulutehtäviä kohtaan.

Lisäksi opettajat kokivat, että koko ryhmää vie eteenpäin, jos opettaja kiinnittää huomiota sekä kannustaa oppilaita omalla esimerkillään kohti vastavuoroista ja hyvää vuorovaikutusta. Heidän mukaansa opettajan tavalla ohjata oppilaita positiiviseen vuorovaikutukseen vaikuttaa siihen, miten oppilas innostuu tehtävästä ja jaksaa työskennellä sen parissa.

”Jos mä en anna itsestäni mitään lapsille, niin en voi olettaa että he haluaa antaa mitään itsestään mulle. Et jos meillä ei ole sellaista vuorovaikutussuhdetta, että he haluavat kertoa mulle asioitaan ja jakaa murheitaan, silloin yhteinen työ on raskasta eikä johda hyviin lopputuloksiin.”

Opettajan ja oppilaan välisessä vuorovaikutussuhteessa korostettiin avoimuutta ja vastavuoroisuutta. Tärkeänä pidettiin ajatusta siitä, miten hyvän vuorovaikutussuhteen muodostuminen vaatii molemmin puolta kunnioitusta, luottamusta sekä halua kertoa ja jakaa omia asioitaan.

6.2 Opettajan keinot motivoida oppilaita

Tutkimuksessa selvisi, että luokanopettajat kokevat opettajan olevan merkittävässä roolissa oppilaan motivoimisen tukena. Opettajien vastauksissa korostui halu ja mahdollisuus motivoida oppilaita esimerkiksi antamalla rakentavaa ja positiivista palautetta sekä valita työtävät oppilaita innostaviksi. Lisäksi esiin nousi, miten opettajalla on mahdollisuuksia tukea ja vahvistaa oppimisympäristöä ja luokkahuoneen ilmapiiriä motivaatiota tukeviksi.

”Sitä yrittää jo alusta lähtien motivoida ja tehdä tuntien sisällöistä sellaisia, että ne kiinnostaisi mahdollisimman monia.”

Luokanopettajien vastauksissa korostui rauhallisen ja keskustelevan vuorovaikutuksen merkitys erityisesti silloin, kun oppilaat ovat vähemmän motivoituneita. Varsinkin isompien oppilaiden kanssa motivoitumattomuudesta voidaan yhteisesti keskustella ja pohtia, miksi koulutyötä kohtaan koetaan kiinnostumattomuutta. Opettajan ja oppilaiden välisellä vastavuoroisella keskustelulla voidaan opettajien näkemysten mukaan saavuttaa yhteinen sävel ja saada oppilaat pohtimaan koulutyön merkitystä.

Lisäksi luokanopettajat toivat esille ristiriitatilanteiden selvittämisen merkitystä, jotta oppilas voisi kokea autonomiaa ja yhteenkuuluvuutta. Useat luokanopettajat mainitsivat käyttävänsä ristiriitatilanteisiin riittävästi aikaa, jotta asia voidaan selvittää kunnolla loppuun. Tärkeää on istua alas ja keskustella tapahtuneesta kunnolla, mitä on oikeasti tapahtunut ja miksi. Rauhallisella ja keskustelevalle otteella saadaan ratkaistua tilanne niin, että jokaiselle osapuolelle jää tilanteesta hyvä tunne, mikä lisää turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemusta.

6.2.1 Luokkahuoneen ilmapiiri ja sosiaalinen ympäristö

Luokanopettajien näkemyksissä korostui luokkahuoneen ilmapiirin vaikutus oppilaiden motivaatioon. Haastateltavien mukaan opettajalla on vastuu tarjota oppilaille sellainen oppimisen ympäristö, jossa ilmapiiri on avoin ja hyväksyvä. Oppilaan tulisi saada kokea tulevaisuutensa kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään. Opettajien mukaan kannustavalla ja myönteisellä ilmapiirillä on myönteisiä vaikutuksia oppilaiden motivaatioon ja tehtäviin orientoitumiseen.

Haastateltavien mukaan tärkeää on kiinnittää huomiota koko luokan yhteiseen positiiviseen vuorovaikutukseen ja palautteen antamiseen. Positiivisen palautteen ja kannustamisen

ajatellaan olevan kehämäinen ja itseään ruokkiva tekijä. Opettajien vastauksissa nousi esille ajatus opettajan tavasta huomioida koko luokan hyvää yhteishenkeä ja käyttäytymistä. Näin oppilaat alkavat itsekin uskoa siihen, että heidän luokkansa oppilaat ovat ystävällisiä ja toimivat oikein, ja alkavat sitä kautta jälleen toimia toivotulla tavalla. Ryhmän yhteishenkeä ja ilmapiiriä tukeva palaute voi ilmetä esimerkiksi opettajan kehuna oppilaiden hyvistä keskustelutaidoista ja yhteistyöstä.

Tutkimuksessa selvisi, että luokanopettajat pitivät tärkeänä ryhmän yhteisiä oppimisen ja opettamisen hetkiä. Erään opettajan kokemuksen mukaan esimerkiksi matematiikassa erittäin toimivaksi motivaation keinoksi on muodostanut tapa, jossa yhdessä ryhmän kesken ratkaistaan jokin vaikea lasku tai tehtävä. Tärkeää on muistaa huomioida ja kehua jokaisen tapaa ja korostaa sitä, miten erilaiset ratkaisumuodot ovat kaikki arvokkaita ja merkityksellisiä. Oppilaiden innostuminen näissä tilanteissa näkyy siinä, miten he kokevat onnistumisen tunteita, kun saavat kehua omasta tavastaan ajatella ja toimia.

6.2.2 Palautteen antaminen

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että luokanopettajat kokevat positiivisen palautteen olevan oikein annettuna erittäin merkittävä tekijä oppilaiden motivoimiseksi. Opettajat kuitenkin korostivat, että positiivisen palautteen antamisessa täytyy muistaa antaa palautetta oikein perustein. Lisäksi esille nousi palautteen antamisen ajankohta ja se, miten palautteen tulisi olla välitöntä. Varsinkin pienempien oppilaiden kohdalla on hyvä antaa palaute mahdollisimman pian, jotta lapsi ymmärtää palautteen saamisen syyn.

”Ehdottomasti positiivinen palaute ruokkii oikein annettuna oppilaita yrittämään ja motivoi toki myös jatkokssakin yrittämään, jos sitä positiivista palautetta saisi vaikka uudestaan.”

Palautteen antamisessa korostettiin opettajan velvollisuutta olla johdonmukainen palautteen antamisen suhteen. Palautetta voidaan esimerkiksi antaa tilanteissa, joissa opettaja etukäteen kertoo, kuinka toivoo lasten käyttäytyvän tietyllä tavalla. Tällöin oppilaat saavat kehuja opettajan ohjeiden noudattamisesta ja onnistumisesta. Lisäksi opettajat kertoivat antavansa positiivista palautetta myös silloin, kun oppilaat toimivat ryhmää edistävällä tavalla esimerkiksi auttamalla muita. Luokanopettajat näkivät positiivisen palautteen antamisen olevan tärkeää myös hetkissä, joissa oppilas on ylittänyt itsensä ja tai työskennellyt sinnikkäästi.

Lisäksi palautteen antamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että jokainen saa yksilöllistä ja itselleen merkityksellistä palautetta. On tärkeää, että luokassa jokaisella oppilailla on käsitys siitä, miten kaikilla on hyviä ominaisuuksia ja taitoja. Opettajana tätä voi toteuttaa nostamalla luokassa yhteisesti esille tietyn oppilaan teon, kun hän on esimerkiksi saavuttanut asetetun tavoitteen tarkoituksenmukaisesti. Huomiota on hyvä kiinnittää myös siihen, miten palautetta annetaan yhteisesti kaikkien oppilaiden kesken. Näin pyritään herättämään myös niiden oppilaiden mielenkiinto ja halu tavoitella hyvää tekemistä, joiden motivaatio on alhainen, kun he kuulevat muiden saavan positiivista palautetta tekemisestään.

6.3 Oman opettajuuden ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Opettajien vastauksissa itsensä kehittämiseen oppilaiden motivaation tukijana korostuivat into osallistua erilaisiin koulutuksiin. Lisäksi opettajat kokivat merkityksellisiksi ja itseään kiinnostaviksi juuri vuorovaikutukseen liittyvät tekijät. Esimerkiksi työrauhan tukemiseen ja opettajan keinoihin puuttua ristiriitatilanteisiin olivat kiinnostavia aiheita. Luokanopettajat pitivät tärkeänä taitoa ymmärtää toisia ihmisiä ja löytää erilaisia keinoja ilmaista itseään ja toimia vuorovaikutustilanteissa erilaisten ihmisten kanssa.

”Näiden opetusvuosien aikana on oppinut, että motivaatiolla on niin suuri merkitys, että haluan keskittyä siihen itekkin paremmin.”

Eräs luokanopettaja esitti huolen siitä, miten opettajilla olisi kehitettävää vuorovaikutustaidoissaan ja käyttäytymisessään oppilaita ja muita aikuisia kohtaan. Opettajan tulisi kiinnittää huomiota omaan toimintaansa ja siihen, miten hän toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa samalla näyttäen esimerkkiä oppilaille. Usein rauhallisella, hyväksyvällä ja positiivisella otteella saavutetaan hyvää vuorovaikutusta, joka mahdollistaa ystävällisen ja turvallisen ilmapiirin. Aikuisten on hyvä huomioida myös keskinäisessä vuorovaikutuksessaan, miten toista kunnioittavalla vuorovaikutuksella, jossa korostetaan yhteistä avointa keskustelua, voidaan ruokkia positiivista ilmapiiriä ja asennetta.

Positiivisen palautteen antamiseen opettajat kokevat tarpeen kiinnittää huomiota siihen, että palautetta voisi antaa vielä enemmän. Usean luokanopettajan vastauksissa korostui tavoite, jonka mukaan he pyrkivät antamaan päivittäin positiivista palautetta oppilaille. Haasteena opettajat kokivat muuttuvan kouluarjen hektisyyden ja kiireen. Samalla he kuitenkin kokivat palautteen antamisen tärkeänä, jolloin opettajan tulisi kiinnittää siihen huomiota myös kiireen keskellä.

7 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää luokanopettajien näkemyksiä vuorovaikutuksen merkityksestä oppilaiden motivaation tukemisessa. Lisäksi tutkimuksessa pyrittiin löytämään konkreettisia keinoja, joiden avulla opettaja voi edistää oppilaiden oppimismotivaatiota.

Tutkimus suoritettiin haastattelemalla 7 luokanopettajaa eri puolilta Suomea.

Tutkimusaineiston perusteella keskeisiksi havainnoiksi nousivat opettajan vuorovaikutuksen merkitys sekä oman opettajuuden ja vuorovaikutuksen kehittäminen. Opettajan keinoista motivoida oppilaita korostuivat sosiaalinen ympäristö, luokkahuoneen ilmapiiri sekä palautteen antaminen.

7.1 Päätulokset

Tutkimuksessa korostui opettajan vuorovaikutuksen merkitys oppilaiden motivaation näkökulmasta. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että opettajan vuorovaikutus on keskeinen tekijä oppilaan motivaation syntymisessä ja ylläpitämisessä. Myös aiempien tutkimusten mukaan opettajan vuorovaikutuksella nähdään olevan merkittävä rooli oppilaiden motivaation rakentumisessa ja kehittämisessä (Laitinen, 2021). Haastateltavat luokanopettajat kokivat heidän oman asenteensa, läsnäolonsa ja vuorovaikutustapansa vaikuttavan merkittävästi siihen, miten oppilaat suhtautuvat koulutyöhön. Positiivinen, kannustava ja arvostava vuorovaikutus tukee oppilaan tunnetta pätevyydestä, autonomiasta ja yhteenkuuluvuudesta, jotka ovat myös itsemääräämisteorian (Ryan & Deci, 2000) mukaan motivaation keskeisiä rakennuspalikoita.

Tämän tutkimuksen perusteella luokanopettajat kokivat tehokkaimmiksi oppilaiden motivaatiota tukeviksi keinoiksi rakentavan ja yksilöllisen palautteen sekä myönteisen oppimisympäristön ja luokkahuoneen ilmapiirin luomisen. Palautteen antamisessa opettajat korostivat erityisesti sitä, miten palautteen tulee olla johdonmukaista ja perusteltua. Myös aiemmat tutkimukset tukevat ajatusta siitä, miten palautteen tulisi olla informatiivista sekä korostaa oppimisprosessin merkitystä (Lonka, 2014; Lerkkanen & Pakarinen, 2018).

Tässä tutkimuksessa luokanopettajien näkemyksissä korostui sosiaalinen ympäristö ja sen merkitys motivaatioon. Aiemmat tutkimukset osoittavat myös sosiaalisen ympäristön olevan motivaatiota ja aktiivista itseohjautuvuutta tukeva tekijä (Vasalampi, 2017). Tutkimuksessa luokanopettajat korostivat opettajan roolia myönteisen ja kannustavan oppimisympäristön luomisessa. Haastateltavien mukaan opettajan olisi tärkeää kiinnittää huomiota luokan

yhteiseen positiiviseen vuorovaikutukseen ja kannustamiseen. Aiempien tutkimusten mukaan kannustavan ja toisistaan huolta pitävän oppimisyhteisön nähdään myös tukevan autonomian ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja sitä kautta myös motivaatiota (Lerikkanen & Pakarinen, 2018).

Tässä tutkimuksessa luokanopettajien vastauksissa nousi esille luokkahuoneen ilmapiirin merkitys oppilaiden motivaatioon. Opettajien mukaan turvallinen, avoin ja hyväksyvä ilmapiiri nähdään edellytyksenä oppimismotivaation syntymiselle. Heidän mukaansa myönteinen ilmapiiri toimii oppilaiden motivaatiota ja tehtäväsuuntautumista edistävänä tekijänä. Myös aiemmat tutkimukset tukevat näkemystä, jonka mukaan myönteinen ja kannustava ilmapiiri nähdään edistävänä tekijänä opiskelumotivaation syntymisessä (Jyrhämä ym., 2016).

Tutkimuksessa luokanopettajat kokivat oman vuorovaikutuksensa olevan merkittävä tekijä oppilaiden motivaation näkökulmasta. Myös aiempien tutkimusten mukaan opettajan roolin nähdään olevan merkittävä motivaation tukemisessa (Lerikkanen & Pakarinen, 2018).

Merkittävän vuorovaikutuksellisen roolin vuoksi haastateltavien opettajien vastauksissa korostui ajatus oman vuorovaikutuksensa kehittämisestä. Opettajat toivat esille muun muassa tarpeen osallistua koulutukseen sekä reflektoida omaa opettajuuttaan ja toimintaansa, erityisesti palautteen antamisen ja ristiriitatilanteiden käsittelyn osalta. Kiireinen kouluarki näyttäytyi opettajien mukaan haasteellisena, mutta siitä huolimatta he pyrkivät tietoisesti vahvistamaan positiivista vuorovaikutustaan.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida useasta näkökulmasta. Tämän tutkimuksen luotettavuus varmistettiin lähettämällä haastattelukutsut ja tutkielman aihe sekä tutkimuskysymykset ajoissa haastateltavan nähtäväksi. Lisäksi luotettavuutta lisäsi haastattelurungon testaaminen koehaastattelun avulla. Koehaastattelun perusteella pystyttiin analysoida, että haastattelukysymykset ovat tutkimusaiheen kannalta relevantteja. (Leinonen ym., 2017; Hirsjärvi & Hurme, 2008.) Myös tarkkaan suunniteltu haastattelurunko ja ajatuksella mietityt haastattelukysymykset tukevat tutkimuksen luotettavuutta (Puusa, 2020).

Tutkimuksessa luotettavuutta vahvistettiin myös puolistrukturoidun haastattelun avulla, jolloin kaikille osallistujille esitettiin samat ydinkysymykset. Tämä mahdollisti aineiston vertailtavuuden ja yhtenäisyyden. (Hirsjärvi & Hurme, 2008.) Haastattelut litteroitiin

sanatarkasti, mikä varmisti alkuperäisten merkitysten säilymisen analyysivaiheessa (Alasuutari, 2011). Aineiston analyysissä noudatettiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin periaatteita sekä analyysiprosessi dokumentoitiin vaiheittain, mikä lisäsi tutkimuksen läpinäkyvyyttä ja toistettavuutta (Elo & Kyngäs, 2008).

Vaikka tutkimus tuotti arvokasta tietoa, on sen yleistettävyyks rajallinen esimerkiksi pienen otoskoon vuoksi. Kuten Metsämuuronen (2006) kuitenkin toteaa, laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei ole yleistettävyyks tilastollisessa mielessä, vaan syvällinen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Tässä tutkimuksessa onnistuttiin tavoittamaan monipuolisia ja syvällisiä näkemyksiä, jotka tarjoavat arvokasta tietoa opettajan vuorovaikutuksen merkityksestä oppimismotivaation tukemisessa.

7.3 Johtopäätökset ja merkitys

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että opettajan vuorovaikutus on keskeinen tekijä oppilaan oppimismotivaation tukemisessa. Vuorovaikutuksen nähdään olevan syvällinen pedagoginen ja inhimillinen kohtaamisen muoto, joka vaikuttaa oppilaan kokemukseen itsestään oppijana. Aiempiin tutkimuksiin peilaten opettajan ja oppilaan välisellä suhteella nähdään olevan merkittävä vaikutus siihen, millaisena koululaisena oppilas itsensä näkee (Bruun, 2024). Tutkimuksen mukaan opettajan kyky kohdata oppilas yksilönä, kuunnella ja kannustaa sekä rakentaa turvallinen ja osallistava ilmapiiri, ovat ratkaisevia tekijöitä motivaation rakentumisen ja ylläpitämisen kannalta. Opettajan vuorovaikutuskeinot, kuten positiivinen palaute, yhteiset keskustelut ja oppilaiden osallisuuden tukeminen ovat tutkimuksen perusteella tehokkaita tapoja tukea oppilaiden motivaatiota. Näiden keinojen käyttö vaatii opettajalta sensitiivisyyttä, tilannetajua sekä halua kehittää omaa vuorovaikutustaan ja opettajuuttaan.

Tämä tutkimus tuo tärkeän lisän kasvatustieteelliseen keskusteluun opettajan vuorovaikutuksen merkityksestä oppimismotivaation tukemisessa. Vaikka vuorovaikutuksen ja motivaation yhteyttä on tutkittu aiemminkin, tämä tutkimus tarjoaa ajankohtaisen ja käytännönläheisen näkökulman suoraan luokanopettajien kokemusten kautta. Tutkimuksen merkitys korostuu nykyisessä koulukontekstissa, jossa oppilaiden hyvinvointi ja motivaatio ovat nousseet keskeisiksi huolenaiheiksi. Tulokset osoittavat, että opettajan vuorovaikutuksella on paitsi pedagoginen myös emotionaalinen ulottuvuus, joka vaikuttaa oppilaiden koulussa viihtymiseen, osallisuuden kokemukseen ja oppimiseen. Tämän vuoksi

vuorovaikutustaitojen kehittäminen tulisi nähdä keskeisenä osana opettajankoulutusta ja työssä kehittymistä (Lerikkanen & Pakarinen, 2018).

Lisäksi tutkimus nostaa esiin tarpeen tarkastella koulun arkea kokonaisvaltaisemmin; miten koulu yhteisö voi tukea opettajia vuorovaikutuksensa kehittämisessä sekä miten koulun rakenteet mahdollistavat aikaa merkityksellisille kohtaamisille. Tutkimus toimii myös kannustimena koulutuksen järjestäjille sekä päättäjille kehittäessään toimintakulttuuria, jossa vuorovaikutuksen merkitys tunnustetaan ja sitä tuetaan systemaattisesti.

7.4 Jatkotutkimusideat

Tutkielman pohjalta on sujuvaa lähteä pohtimaan mahdollisia jatkotutkimuksia. Tämä tutkimus keskittyi luokanopettajien näkemyksiin, joten jatkossa olisi hyvä ottaa huomioon myös oppilaiden näkökulma. Jatkotutkimusideana voitaisiin tarkastella esimerkiksi oppilaiden kokemuksia opettajan vuorovaikutuksesta ja sen merkityksestä. Lisäksi voitaisiin selvittää, millaiset vuorovaikutuskeinot oppilaat kokevat merkittäviksi motivaation tukemisessa. Näin mahdollistettaisiin monipuolisempi ja kokonaisvaltaisempi kuva vuorovaikutuksen merkityksestä motivaation kannalta.

Tutkimusta olisi hyödyllistä laajentaa eri kouluasteille, kuten yläkouluun ja toisen asteen koulutukseen, joissa oppimismotivaation haasteet voivat olla erilaisia (Kiuru, 2018). Lisäksi vuorovaikutuksen ja motivaation kehittymistä voitaisiin seurata pidemmällä aikavälillä esimerkiksi pitkittäistutkimuksella, joka voisi tarjota syvempää ymmärrystä kyseisestä ilmiöstä. Opettajat kokivat myös kiireen ja resurssien puutteen vaikuttavan heidän mahdollisuuksiinsa tukea oppilaiden motivaatiota. Jatkossa olisi hyödyllistä tutkia, miten koulu yhteisöt ja rakenteet voivat tukea opettajien vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä mahdollistaa aikaa merkityksellisille kohtaamisille.

Lähdeluettelo

- Alasuutari, P. (2011). *Laadullinen tutkimus 2.0* Vastapaino.
- Bruun, J. (2024). *Vuorovaikutussuhde oppilaan ja opettajan välillä: Luokanopettajien ja luokanohjaajien tiimityö*. Noudettu osoitteesta Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/vuorovaikutussuhde-oppilaan-ja-opettajan-valilla> 25.3.2025
- Cadima, J., Leal, T., & Burchinal, M. (2010). The quality of teacher-student interactions: Associations with first graders' academic and behavioral outcomes. *Journal of School Psychology, 48*, 457-482.
- Cantell, H. (2010). *Ratkaiseva vuorovaikutus - Pedagogisia kohtaamisia lasten ja nuorten kanssa*. PS-kustannus.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. Routledge.
- Delamont, S. (1976). *Interaction in the classroom*.
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede, 34*(4), 215–225.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing, 62*(1), 107–115.
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu - teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus.
- Hännikäinen, M. (2006). Yhteenkuuluvuuden tunne ja oppijoiden yhteisöksi kehittyminen. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. R. Nummenmaa, & H. Rausku-Puttonen, *Kasvatusvuorovaikutus*. Vastapaino.
- Jyrhämä, R., Hellström, M., Uusikylä, K., & Kansanen, P. (2016). *Opettajan didaktiikka*. PS-Kustannus.
- Järvenoja, H., Kurki, K., & Järvelä, S. (2018). Motivoidutaan yhdessä. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Motivaatio ja oppiminen* (ss. 141-159). PS-kustannus.

- Kindermann, T. A. (2016). Peer group influences on students' academic motivation. Teoksessa K. R. Wentzel, & G. B. Ramani, *Handbook of social influences in school contexts* (ss. 31-47). Routledge.
- Kiuru, N. (2018). Kaveriverkostot ja oppimismotivaatio. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Motivaatio ja oppiminen* (ss. 123-137). PS-kustannus.
- Kiuru, N., Pakarinen, E., Vasalalampi, K., Silinskas, G., Aunola, K., Poikkeus, A.-M., Metsäpelto, R.-M., Lerkkanen, M.-K., & Nurmi, J.-E. (2014). Task-focused behavior mediates the associations between supportive interpersonal environments and students' academic performance. *Psychological Science*, 25, 1018–1024.
- Koivunen, K., Sirola, A., & Keskinen, K. (30.5.2024). *Vuorovaikutuksen käsitettä määrittää kaksisuuntaisuus ja mahdollisuus muutokseen*. Noudettu osoitteesta Jyväskylän yliopisto: <https://www.jyu.fi/fi/uutinen/vuorovaikutuksen-kasitetta-maarittaa-kaksisuuntaisuus-ja-mahdollisuus-muutokseen> 27.3.2025
- Laitinen, S. (2021). *Pienten lasten motivaatio*. PS-kustannus.
- Leinonen, M., Otonkorpi-Lehtoranta, K., & Heiskanen, T. (2017). Kyselyhaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori, *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino.
- Lerkkanen, M.-K., & Pakarinen, E. (2018). Opettajan merkitys oppimismotivaatiolle. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Motivaatio ja oppiminen* (ss. 181-193). PS-kustannus.
- Lonka, K. (2014). *Oivaltava oppiminen*. Otava.
- Metsämuuronen, J. (2006). *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. Gummerus.
- Puusa, A. (2020). Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa A. Puusa, & P. Juuti, *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Pyykkö, A. (2024). *Vuorovaikutuksen avulla oppiminen*. Noudettu osoitteesta KILO Työhyvinvointia: <https://www.kilohyvinvointia.fi/tyhyvinvoinnista/vuorovaikutuksen-avulla-oppiminen> 27.3.2025

- Rausku-Puttonen, H. (2006). Oppijoiden yhteisö, osallisuus ja kasvattajan merkitys. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. R. Nummenmaa, & H. Rausku-Puttonen, *Kasvatusvuorovaikutus*. Vastapaino.
- Rausku-Puttonen, H. (2018). *Vuorovaikutteiset työskentelytavat parantavat oppimista*. Noudettu osoitteesta Peda.net: <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/1-2018/129.3.2025>
- Rimm-Kaufman, S. E., Curby, T. W., Grimm, K. J., Nathanson, L., & Brock, L. L. (2009). The contribution of children's self-regulation and classroom quality to children's adaptive behaviors in the kindergarten classroom. *Developmental Psychology*, 45, 958-972.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000) Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Rouvinen-Kemppinen, K. (1998). Kohti hyvää vuorovaikutusta. Teoksessa P. Kemppinen, & K. Rouvinen-Kemppinen, *Vuorovaikutuksen aarrearkku - Vinkkejä kasvattajilla* (ss. 1-14). Hakapaino Oy.
- Ruusuvuori, J., & Tiittula, L. (2017). Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori, *Tutkimushaastattelun käsikirja*.
- Ruusuvuori, J., Nikander, P., & Hyvärinen, M. (2010). Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander, & M. Hyvärinen, *Haastattelun analyysi*. Tampere.
- Salmela-Aro, K. (2018). Motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Motivaatio ja oppiminen* (ss. 9-22). PS-kustannus.
- Salmela-Aro, K. (2009). Personal goals and well-being during critical life transitions: The four C's – Channeling, choice, co-agency and compensation. *Advances in Life Course Research*, 14(1-2), 63-73.
- Salo, A.-E., & Kajamies, A. (21.3.2023). Vuorovaikutus on opettajan perustehtävän ytimessä. *Turun Sanomat*.

Silverman, D. (2020). *Qualitative research*. SAGE Publications Ltd.

Syrjälä, L.; Syrjäläinen, E.; Ahonen, S.; & Saari, S. (1994). *Laadullisen tutkimuksen työtapoja*. Helsinki.

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Vasalampi, K. (2017). Itsemääräämisteoria. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Mikä meitä liikuttaa - motivaatiopsykologian perusteet* (ss. 54-65). PS-kustannus.

Viljaranta, J., & Tuominen, H. (2018). Oppiaineiden arvostukset: Tärkeää, hyödyllistä, kiinnostavaa vai kuormittavaa. Teoksessa K. Salmela-Aro, *Motivaatio ja oppiminen* (ss. 101-122). PS-kustannus.

Vygotsky, L. (1978). *Mind in society. The development of higher psychological processes*. MA: Harvard University Press.

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko

1. Miten kuvailisit itseäsi opettajana?
2. Minkälaisia vaikutuksia olet havainnut positiivisella vuorovaikutuksella olevan oppilaiden motivaation kannalta?
3. Millaisia erityisiä tilanteita olet havainnut, joissa sinun vuorovaikutuksellasi on ollut merkittävä vaikutus oppilaiden motivaatioon?
4. Mitkä koet tehokkaimmiksi vuorovaikutuksen keinoiksi, joilla motivoit oppilaita?
5. Millaisissa tilanteissa annat positiivista palautetta oppilaille?
6. Millaista antamasi positiivinen palaute on?
7. Kuinka usein annat oppilaille positiivista palautetta?
8. Miten tuet oppilaita tilanteissa, joissa he ovat vähemmän motivoituneita?
9. Millaisia konkreettisia esimerkkejä sinulla on menetelmistä, joita käytät näissä tilanteissa?
10. Miten kehität itseäsi opettajana oppilaiden motivaation tukijana?
11. Mitä haluat vielä sanoa aiheesta?

Liite 2. Kutsukirje

Haastattelukutsu kandidaatintutkielmaan

Hei luokanopettaja!

Olemme kaksi kolmannen vuoden luokanopettajaopiskelijaa Turun yliopiston opettajankoulutuslaitokselta Rauman kampukselta. Tutkimme kandidaatintutkielmassamme oppilaiden oppimismotivaatiota. Olemme kiinnostuneita siitä, miten luokanopettajat hyödyntävät vuorovaikutustaan oppilaiden motivoinnissa. Lisäksi pyrimme selvittämään, mitkä vuorovaikutustekniikat luokanopettajat kokevat tehokkaimmiksi oppilaiden oppimismotivaation näkökulmasta. Tutkielmaamme ohjaa yliopistotutkija Teija Koskela (teija.koskela@utu.fi).

Etsimme haastateltaviksi luokanopettajia. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, ja haastattelu äänitetään. Pidämme kuitenkin huolen siitä, että pysytte tutkimuksessa anonymoineina. Nauhoitteet tuhotaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Litteroituja aineistoja säilytetään Turun yliopiston tietosuojaohteita noudattaen enintään 30.5.2030 asti, jonka jälkeen ne tuhotaan tietoturvaa noudattaen. Toimitamme liitteenä tietosuojaselosteen ja tutkimussuostumuslomakkeen etukäteen tarkasteltavaksenne.

Haastattelut toteutetaan lähitapaamisina Turussa, Raumalla tai Salossa. Haastattelut on mahdollista toteuttaa myös etäyhteydellä. Haastattelut toteutetaan maaliskuuhun aikana. Haastatteluun on hyvä varata noin 45 minuuttia aikaa.

Mikäli olet kiinnostunut osallistumaan haastatteluun, olethan meihin yhteydessä sähköpostitse (sähköposti@utu.fi tai sähköposti@utu.fi). Sovitaan yhdessä kaikille sopiva aika, kiitos jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Vanessa Heilimö ja Salla Heikkilä